

NOVOSTI ZVOP-2

Državni zbor Republike Slovenije je dne 15. 12. 2022 sprejel Zakon o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 163/22; v nadaljnjem besedilu: **ZVOP-2**). Republika Slovenija je s tem izgubila status zadnje države članice EU, ki v svoj nacionalni pravni red ni implementirala določb Splošne uredbe o varstvu podatkov (v nadaljnjem besedilu: **GDPR**). ZVOP-2 je pričel veljati dne 26. 1. 2023.

Sprejem ZVOP-2 ne pomeni, da se GDPR preneha uporabljati. Nasprotno, ZVOP-2 namreč GDPR zgolj mestoma dopolnjuje ter ureja zlasti vsebinska področja, ki jih GDPR ne ureja oziroma pušča odprta za ureditev nacionalnih zakonodaj. Na območju Republike Slovenije veljata torej tako GDPR kot ZVOP-2, posledično pa je treba določbe ZVOP-2 brati v luči GDPR. Nekatere izmed bistvenih novosti, ki jih v slovenski pravni red vnaša ZVOP-2, predstavljamo v nadaljevanju.

Pravne podlage

Pravne podlage za obdelavo osebnih podatkov so v GDPR vsebovane v 6. in 9. členu. V 6. členu ZVOP-2 je tako določeno, da se lahko osebni podatki obdelujejo le takrat in v obsegu, kadar je to v skladu s pravnimi podlagami za obdelavo osebnih podatkov iz prvega odstavka 6. in 9. člena GDPR. Vendar pa so v ZVOP-2 določena tudi nekatera dodatna pravila. Tako je predvideno zlasti, da je obdelava osebnih podatkov v javnem sektorju in v zasebnem sektorju zaradi izvajanja zakonske obveznosti, javnega interesa ali izvajanja javne oblasti v primerih iz točk c) in e) prvega odstavka ter drugega in tretjega odstavka 6. člena GDPR zakonita le, če obdelavo osebnih podatkov, vrste osebnih podatkov, ki naj se obdelujejo, kategorije posameznikov, na katere se ti osebni podatki nanašajo, namen njihove obdelave in rok hrambe osebnih podatkov ali rok za redni pregled potrebe po hrambi določa zakon. Navedeno je posledica zlasti odločbe Ustavnega sodišča RS št. U-I-180/21 z dne 14. 4. 2022, glede na katero se točk (e) in (c) prvega odstavka 6. člena GDPR ne da uporabiti neposredno kot podlago za obdelavo, temveč je potreben nacionalni zakon.

Starostna meja za privolitev otrok v zvezi s storitvami informacijske družbe

Privolitev, kot podlaga za obdelavo osebnih podatkov, je predmet posebne obravnave v primeru storitev informacijske družbe. V 8. členu GDPR je tako predvideno, da je obdelava osebnih podatkov otrok v primeru storitev informacijske družbe, ki se ponujajo neposredno otroku, zakonita, kadar ima otrok vsaj 16 let. V nasprotnem primeru pa je obdelava zakonita le, če in kolikor takšno privolitev da ali odobri nosilec starševske odgovornosti za otroka. GDPR pri tem predvideva možnost za države članice po določitvi nižje starosti, ki pa ne sme biti nižja od 13 let.

Z ZVOP-2 je meja veljavne privolitve v Republiki Sloveniji določena na starost 15 let. Zakon pri tem predvideva, da lahko v primeru neodplačnega ponujanja storitev, privolitev namesto starša,

Member of Adriala

Albania
Bosnia & Herzegovina
Bulgaria
Croatia
Kosovo
Montenegro
North Macedonia
Serbia
Slovenia

skrbnika ali osebe, ki je podeljena starševska skrb, odobri tudi rejnik ali predstavnik zavoda, v katerega je nameščen otrok. V primerih, ko pogoji poslovanja izvajalca storitev informacijske družbe predpisujejo višjo starost otroka za uporabo teh storitev, se pri tem upošteva starost iz pogojev poslovanja izvajalca storitev.

Skladno z ZVOP-2 pri tem privolitev otroka ne sme biti pogojena s pretiranimi pogoji s strani upravljavca, tako da bi otrok moral posredovati več osebnih podatkov, kot je potrebno za namen opravljanja takšne dejavnosti.

Obnavanje zahtevkov posameznika

Ureditev postopka obravnavanja zahtev posameznika iz 15. do 22. člena GDPR se glede na določbe ZVOP-2 razlikuje upoštevanje okoliščin, ali je zahteva naslovljena na upravljavce kot državne organe ali samoupravne lokalne skupnosti, ali druge entitete.

Tako je za prve (državne organe ali samoupravne lokalne skupnosti) izrecno predpisano, da o zahtevi posameznika odločajo na podlagi zakona, ki ureja splošni upravni postopek (Zakon o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 - uradno prečiščeno besedilo, s spremembami in dopolnitvami; v nadaljnjem besedilu: **ZUP**), če drug zakon ne določa drugače. Te entitete morajo v primeru ugoditve zahteve napraviti uradni zaznamek in posameznika seznaniti z odločitvijo. V primeru zavrnitve morajo izdati odločbo, ki poleg sestavin iz ZUP, vsebuje tudi sestavine, ki jih določa ZVOP-2 ter zlasti navedbo pravice do pritožbe pri nadzornem organu v roku 15 dni od vročitve odločbe v zadevi.

Nasprotno za druge entitete (to je zlasti zasebni sektor) poseben postopek odločanja ni izrecno predpisan. Posameznika je tako treba z odločitvijo zgolj seznaniti v roku, določenem z GDPR. Če posameznik to zahteva, se ga lahko z osebnimi podatki seznaniti tudi ustno. Skladno z ZVOP-2 ima lahko odločitev tudi obliko uradnega zaznamka, ki se pošlje posamezniku na način, ki omogoča seznanitev z odločitvijo in dokazovanje njenega prejema. Odločitev mora pri tem vsebovati razloge in informacijo o pravici do pritožbe pri nadzornem organu v roku 15 dni od seznanitve z odločitvijo.

Dnevnik obdelav

Z ZVOP-2 se kot novost na področju varnosti osebnih podatkov vpeljuje obveznost vodenja dnevnika obdelave. Upravljavci so dnevnik obdelave dolžni voditi kadar (i) se v avtomatiziranih sistemih obdelave osebnih podatkov izvajajo obsežne obdelave posebnih vrst osebnih podatkov, (ii) gre za redno in sistematično spremljanje posameznikov, (iii) je z oceno učinka ugotovljeno tveganje, ki ga je mogoče učinkovito upravljati z vodenjem dnevnika obdelave, ali (iv) če tako določa zakon. Dnevnik obdelave se mora voditi o naslednjih dejanjih obdelave osebnih podatkov: 1. zbiranje, 2. spreminjanje, 3. vpogled, 4. razkritje, vključno s prenosi, 5. izbris, 6. druga dejanja obdelave, ki jih določa zakon.

Member of Adriala

Albania
Bosnia & Herzegovina
Bulgaria
Croatia
Kosovo
Montenegro
North Macedonia
Serbia
Slovenia

V ZVOP-2 je določena tudi vsebina dnevnikov obdelave, njihove uporabe ter hrambe. Upravljavca in obdelovalec imata pri tem obveznosti nadzornemu organu ali drugemu pristojnemu organu na zahtevo omogočiti dostop do dnevnika obdelave.

Vodenje dnevnikov obdelav je sicer treba uskladiti z določbami zakona šele v roku 2 let od uveljavitve. Naslovljenci imajo torej času uskladitve poslovanja do 26. januarja 2025.

Zagotovitev varnosti osebnih podatkov na področju posebnih obdelav

Z ZVOP-2 so izrecno predvidene določbe za zagotovitev varnosti osebnih podatkov na področju posebnih obdelav. Določba se nanaša zlasti na informacijske sisteme, v katerih se obdelujejo občutljivi osebni podatki (obdelave določene v zakonih, ki urejajo področja upravnih notranjih zadev, finančne uprave, državljanstva, slovenske obveščevalno-varnostne agencije, obrambe, zdravstvenega varstva in podobno), obsežne obdelave (več kot 100.000 oziroma v primeru posebnih vrst osebnih podatkov - več kot 10.000 posameznikov), in v primerih upravljavca ali obdelovalca, ki kot svojo temeljno dejavnost izvajajo obsežne obdelave posebnih vrst osebnih podatkov. V teh primerih se smiselno uporabljajo določbe o varnostnih zahtevah in priglasitvi incidentov iz zakona, ki ureja informacijsko varnost, ki se nanašajo na izvajalce bistvenih storitev, če upravljavca glede teh obdelav ni dolžan izvajati ukrepov po zakonu, ki ureja informacijsko varnost.

V ZVOP-2 so ob tem za te primere predvidene tudi posebne določbe glede uničenja, in sicer kadar gre za primere, ko bi kršitev varnosti osebnih podatkov lahko hudo škodovala varnosti in interesom Republike Slovenije, prav tako pa so za določene primere obdelave ter za zbirke osebnih podatkov predvidene posebne določbe glede hrambe. Za določene primere osebnih podatkov je tako prepovedana hramba, pri kateri fizična lokacija hrambe teh podatkov ni znana v vseh fazah hrambe in obdelave. Prav tako pa zbirke osebnih podatkov iz področja posebnih obdelav ni dovoljeno hraniti izven ozemlja Republike Slovenije.

Obdelave osebnih podatkov iz prvega odstavka 23. člena (predstavljeno v prvem odstavku tega razdelka zgoraj) se uskladijo z določbami 23. člena ZVOP-2 v roku treh let od uveljavitve ZVOP-2.

Postopek pred Informacijskim pooblaščenecem kot nadzornim organom

Za postopek pred nadzornim organom, ki je skladno z ZVOP-2 informacijski pooblaščenec, se subsidiarno uporabljajo določbe splošnega upravnega postopka. ZVOP-2 pri tem določa zlasti nadzorna pooblastila, nadzorne ukrepe, in drugo. Pomembno razliko napram splošnemu upravnemu postopku pri tem predstavlja izključitev stranske udeležbe. Skladno z ZVOP-2 namreč v postopkih pred nadzornim organom ni dopustna stranska udeležba, kot jo predvideva ZUP.

Member of Adriala

Albania
Bosnia & Herzegovina
Bulgaria
Croatia
Kosovo
Montenegro
North Macedonia
Serbia
Slovenia

V postopku inšpekcijskega nadzora se pri tem uporabljajo posebna določila ZVOP-2 ter subsidiarno določbe zakona, ki ureja inšpekcijski nadzor.

Posredovanje osebnih podatkov

V ZVOP-2 so podrobneje urejene določbe glede posredovanja osebnih podatkov. Zakon določa razlikovanje glede posredovanja podatkov, ki ga izvedejo osebe javnega sektorja ter posredovanjem podatkov, ki ga izvedejo osebe zasebnega sektorja, ob tem pa je izrecno določen postopek posredovanja osebnih podatkov. V ZVOP-2 so tako v 41. členu med drugim določeni podatki, ki jih mora praviloma vsebovati zahteva za posredovanje podatkov, 15-dnevni (podaljšljivi) rok za posredovanje podatkov oziroma obvestila o razlogih za zavrnitev, možnost pravnega sredstva, ipd.

Biometrija

Glede biometričnih podatkov se z ZVOP-2 razširja možnost obdelave v zasebnem sektorju. Obdelava se sicer še vedno načeloma lahko izvaja le v skladu z določbami 83. člena ZVOP-2, če je to nujno potrebno za opravljanje dejavnosti, za varnost ljudi, varnost premoženja, varovanje tajnih podatkov ali poslovnih skrivnosti. Prav tako morajo biti dejanja obdelave biometričnih podatkov še vedno potrjena s strani nadzornega organa. Informacijski pooblaščenec mora o tem praviloma odločiti v roku dveh mesecev, pri čemer se lahko rok ob upoštevanju zapletenosti predvidene obdelave podaljša za največ dva meseca. Vendar pa ZVOP-2 določa, da lahko oseba zasebnega sektorja pod določenimi pogoji obdeluje biometrične osebne podatke zaradi varstva točnosti identitete svojih strank.

Pred začetkom obdelave biometričnih podatkov morajo biti posamezniki o tem pisno obveščeni, kadar gre za zaposlene, pa mora upravljavec z zaposlenimi izvesti predhodno posvetovanje o sorazmernosti obdelave. Prav tako mora oseba zasebnega sektorja pred začetkom obdelave nadzornemu organu posredovati opis nameravanih obdelav in razloge za njihovo uvedbo.

Z ZVOP-2 je ob tem izrecno predvideno, da se v okviru trženja ali podobne druge poslovne dejavnosti ne smejo zahtevati pridobiti ali nadalje obdelovati biometrični osebni podatki v zamenjavo za določene storitve, četudi so te storitve za posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki, brezplačne.

Videonadzor na javnih površinah

ZVOP-2 prinaša novosti tudi na področju videonadzora, ki je bil sicer z ZVOP-1 do določene mere že reguliran. Bistvene novosti so zlasti informacije, ki morajo biti navedene v obvestilu, s katerim se posameznik lahko seznanja, še preden je posnet. Posameznik mora tako imeti možnost, da se seznanja z izvajanjem videonadzora in da se lahko vstopu v nadzorovano območje odpove. Del obveznih informacij je pri tem lahko zagotovljen tudi na spletnih straneh, pri čemer mora biti

Member of Adriala

Albania
Bosnia & Herzegovina
Bulgaria
Croatia
Kosovo
Montenegro
North Macedonia
Serbia
Slovenia

na obvestilu objavljen spletni naslov (v praksi zlasti v obliki QR kode), kjer so te informacije dostopne. Prav tako pa so izredno pomembne novosti glede videonadzora na javnih površinah, ki so podvržene podrobnim omejitvam. Na javnih površinah je ob tem prepovedana uporaba sistemov za avtomatsko prepoznavo registrskih tablic in sistemov, s katerimi se obdelujejo biometrični osebni podatki. Posledično je upoštevanje porast parkirišč, ki se poslužujejo avtomatske prepoznave registrskih tablic, očitno, da je trenutno ena izmed bolj perečih debat, kako razlagati pojem javnih površin.

Globe

Verjetno najbolj pričakovana novost ZVOP-2 je ureditev glede sankcij za kršitve določb ZVOP-2 in GDPR. Zakonodajalec je glede glob upošteval različno težo posameznih kršitev.

Sankcije za kršitve, ki jih predpisuje GDPR, se tako izrekajo pravnim osebam, samostojnim podjetnikom posameznikom in posameznikom, ki samostojno opravljajo dejavnost kot globe za prekrške, v višini in razponih, kot jih določa GDPR. ZVOP-2 ob tem vsebuje tudi sankcije za kršitve GDPR, ki so jih storile odgovorne osebe ali posamezniki. Odgovorne osebe navedenih entitet ter odgovorne osebe v državnem organu ali samoupravni lokalni skupnosti bodo tako za vsako posamezno kršitev GDPR lahko prejele globo v višini do 8.000 EUR, posamezniki pa globo v višini do 2.000 EUR.

Prav tako pa so predpisane tudi sankcije za kršitve siceršnjih določb ZVOP-2. Globe se pri tem za vsako posamezno kršitev raztezajo (i) za pravne osebe do 40.000 EUR, (ii) za samostojne podjetnike posameznike ali posameznike, ki samostojno opravljajo dejavnost, do 20.000 EUR, (iii) za odgovorne osebe pravnih oseb, samostojnega podjetnika posameznika, posameznika, ki samostojno opravljajo dejavnost, državnega organa ali samoupravne lokalne skupnosti, do 5.000 EUR, ter (iv) za posameznika do 3.000 EUR.

Za dodatne podrobnosti smo vam na voljo po elektronski pošti info@kbp.si ali telefonu 012445500, seveda pa so vam na voljo tudi odvetniki, s katerimi vsakodnevno sodelujete.

Odvetniška družba Kavčič, Bračun in partnerji, o.p., d.o.o.

Ljubljana, 7. 2. 2023

Vse informacije, vsebovane v tem dokumentu, so pridobljene iz javno dostopnih virov oziroma iz drugih virov, za katere se predvideva, da so verodostojni. Ta dokument je pripravljen zgolj v splošno informacijo in ni nadomestilo za pravno svetovanje. KBP ne jamči za točnost informacij in ne prevzema odgovornosti za kakršnokoli škodo oziroma stroške v povezavi z vašo morebitno uporabo v tem dokumentu navedenih informacij ali zanašanje nanje.

Member of Adriala

Albania
Bosnia & Herzegovina
Bulgaria
Croatia
Kosovo
Montenegro
North Macedonia
Serbia
Slovenia